

Максим ЦУРКАН

аспірант кафедри
адміністративно-правових дисциплін
та публічного управління
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

**АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ**

У сучасних умовах глобальних загроз та зростаючої нестабільності, особливо в період воєнного стану, питання ефективного управління та адміністрування набувають особливої важливості. Воєнний стан як винятковий правовий режим вимагає від держави здатності швидко адаптувати свої управлінські структури до надзвичайних обставин, забезпечуючи стабільність, безпеку та цілісність країни. У цьому контексті інтеграція управлінських і адміністративних процесів в систему національної безпеки стає необхідною умовою для успішного функціонування державних інститутів, підтримки громадського порядку та ефективного реагування на загрози. Однак, ця інтеграція стикається з низкою викликів, таких як забезпечення оперативності ухвалення рішень, баланс між централізацією та децентралізацією управлінських повноважень, а також гармонізація взаємодії різних секторів влади та громадянського суспільства. Тому розробка ефективних стратегій управління в умовах воєнного стану є ключовим аспектом для забезпечення стабільності та національної безпеки.

У тексті вітчизняної Стратегії також розглянуто напрями забезпечення національної безпеки з погляду національних інтересів, що не мають повної структурної відповідності наведеному вище переліку. Досить часто у науці явно не виділяється окремо воєнна безпека, а її сутність розмежовується через оборонну безпеку та визначається як стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства та держави від зовнішніх і внутрішніх військових загроз, пов'язаних із застосуванням військової сили або загрозою її застосування, що характеризується відсутністю військової загрози або здатністю протистояти їй [1, с. 17]. Таке трактування є суперечливим і за своєю суттю – тавтологічним, адже воєнна безпека, а також інші види як державна, громадська та безпека особистості, визначені як однорівневі категорії.

Державна та громадська безпека – це захист конституційного ладу, суверенітету, державної та територіальної цілісності України, основних прав і свобод людини та громадянина, збереження політичної та соціальної стабільності в суспільстві, захист населення та територій від надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, натомість такий науковий виклад теж носить дискусійний характер, оскільки не містить жодного розмежування державної та громадської безпеки, вони розглядаються як єдине ціле, що викликає нерозуміння – навіщо вони розгалужено представлені у всіх відомчих нормативних актах [2, с. 200]. З огляду на зазначене, важливим аспектом забезпечення ефективного управління в умовах воєнного стану є чітке визначення пріоритетів національної безпеки та їх інтеграція до системи публічного адміністрування. Воєнна безпека як складова національної безпеки вимагає не лише розробки стратегічних документів, а й ефективного механізму їх реалізації, що передбачає узгоджену діяльність державних органів, силових структур, органів місцевого самоврядування та громадянського суспільства. Одним із ключових викликів залишається необхідність вироблення єдиної концептуальної основи, що дозволила б чітко розмежовувати державну, громадську та воєнну безпеку, забезпечуючи їх ефективну координацію в кризових умовах. Сучасні виклики вимагають не лише вдосконалення нормативно-правової бази, а й запровадження інноваційних підходів до управління, зокрема цифровізації процесів, посилення аналітичної підтримки управлінських рішень та використання великих даних для прогнозування потенційних загроз. До того ж, ефективність державного управління в умовах воєнного стану значною мірою залежить від здатності державних інституцій до оперативного ухвалення рішень та їх реалізації в умовах невизначеності. У цьому контексті важливим є баланс між централізацією та децентралізацією управлінських повноважень, що дозволяє з одного боку забезпечити єдність державної політики у сфері безпеки, а з іншого – враховувати регіональні особливості та забезпечувати оперативність реагування на локальні загрози. Водночас політичний аналіз та прогнозування

у сфері національної безпеки успішно розвиватиметься тоді, коли буде сформовано відповідний попит на аналітичну продукцію [3, с. 404].

Для майбутньої держави набагато актуальніша проблема стратегічного планування на основі довгострокового прогнозування, а не лише пропозиції щодо поточних управлінських рішень, їх якості та оперативності. У сфері національної безпеки важливі не так висновки та рекомендації аналітиків-експертів, що пророкують варіанти розвитку ситуації, скільки розробка середньо- та довгострокових стратегій розвитку можливих варіантів. Отже, сукупність національних інтересів є основним об'єктивним чинником, що спонукає до розробки відповідної політики національної безпеки. Зміст національних інтересів та їх пріоритетність визначають, якою має бути політика держави, щоб її цілісність, стабільність та добробут громадян були надійно захищені. Тому саме національні інтереси зумовлюють стратегічне наповнення державної політики, оскільки вони породжують намір, а останні – цілі національної політики, зокрема, фундаментальні пріоритети будівництва та розвитку державності [4].

Розвиток ефективного управління та адміністрування в умовах воєнного стану також вимагає зміцнення інституційної спроможності держави, що передбачає підвищення рівня координації між органами влади, адаптацію законодавчої бази до нових викликів та впровадження кризових механізмів управління. Одним із ключових аспектів цього процесу є гнучкість управлінських рішень, що дозволяє швидко реагувати на змінні обставини, зберігаючи ефективність функціонування державного апарату. Важливою складовою стійкої системи національної безпеки є також розвиток інформаційної політики, яка спрямована на забезпечення оперативного обміну даними між державними структурами, підвищення рівня кібербезпеки та боротьбу з дезінформацією. У сучасних умовах гібридних загроз інформаційний компонент стає невід'ємною частиною безпекової політики, що вимагає нових підходів до управління інформаційними потоками та комунікації з громадянським суспільством. Зокрема, надзвичайно важливим є вдосконалення механізмів громадського контролю та підзвітності органів державної влади. Залучення громадянського суспільства та експертного середовища до процесів ухвалення рішень сприяє підвищенню довіри до державних інституцій, забезпечує прозорість та ефективність реалізації заходів національної безпеки. Відповідно, створення дієвих каналів комунікації між державними органами та громадськістю є одним із першочергових завдань реформування управлінської системи в кризових умовах.

Отже, у сучасних умовах глобальних загроз та зростаючої нестабільності, особливо в період воєнного стану, питання ефективного управління та адміністрування набувають особливої важливості. Воєнний стан вимагає від держави здатності швидко адаптувати управлінські структури до надзвичайних обставин, забезпечуючи стабільність, безпеку та цілісність країни. Інтеграція управлінських та адміністративних процесів у систему національної безпеки є необхідною умовою для ефективного функціонування державних інститутів, проте цей процес супроводжується викликами, пов'язаними з оперативністю ухвалення рішень, балансом між централізацією та децентралізацією, а також координацією між владними структурами та громадянським суспільством. Значну роль у забезпеченні національної безпеки відіграє чітке визначення пріоритетів та їх інтеграція в систему публічного адміністрування. Важливими завданнями є розмежування державної, громадської та воєнної безпеки, вдосконалення нормативно-правової бази, цифровізація процесів, використання аналітичних інструментів для прогнозування загроз і впровадження інноваційних управлінських підходів.

1. Касич А. О., Харченко Т. О. Стратегічний менеджмент суб'єктів публічної сфери. *Економіка та держава*. 2017. № 2. С. 16-18.
2. Пухкал О. Г. Модернізація державного управління в контексті розвитку громадянського суспільства в Україні. К. : Київський університет, 2010. 287 с.
3. Богданович В. Ю. Теоретичні основи, методи й технології забезпечення національної безпеки України. К. : НАСБ України, 2012. 548 с.
4. Горбулін В. П. Засади національної безпеки України. К. : Інтер-технологія, 2009. 272 с.